

KIÁLLÍTÁSOK.

A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT A PÉCSI ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁSON. Jelentettük már, hogy a pécsi országos kiállítás igazgatósága a vallás- és közoktatásügyi miniszter támogatásával külön Műcsarnokot épített, mely magában foglalja az Orsz. Képzőművészeti Társulat, a Magyar Iparművészeti Társulat, az Orsz. M. kir. Mintarajziskola és rajztanárképző, valamint az Orsz. M. kir. Iparművészeti Iskola kiállítását. A Műcsarnok június hó 15-én nyílt meg nagy ünnepséggel. Az iparművészeti rész egy nagy központi csarnokból, négy teljesen berendezett szobából és egy bazárszerűen rendezett tereméből áll.

A középső csarnok négy sarkában Maróti Géának a milánói kiállításról hazakerült bikafejes bronzvirágtartói és két hermaszobra, két falán pedig Róth Miksának mozaikképei láthatók. A négy szoba elseje egy úri tölgyfa-ebédlő, melyet Nádler Róbert tervei után a Bútorcsarnok Szövetkezet mesterei, névszerint Koch István, Petrik József, Rolenz József és Lukatsovits Alajos asztalosok és Keresztessy Károly kárpitos készítettek. Nyugodt, összhangzó e szobában minden; a bútor, a falikárpit, az eredeti, mesterien készített kandalló (Jancsurák Gusztávtól való) a kalotaszegi varrottások módjára készült párnák, stb. Valóban megszívlelni való példát mutatott tervezője, Nádler tanár, miként lehet a népies díszítő formák felhasználásával eredeti, célszerű és emellett előkelő hatású szobaberendezést megalkotni. A második szoba hálószoba, tervezte Thoroczkai Vigand Ede, bútorát készítette Paál Gergely asztalosmester. A harmadik Pálincás Béla tervei nyomán készült úri szoba, melyet Kántor Tamás, Gottlieb Mátyás, Kadosa Rezső, Janusek Béla, Melczér Nándor, Lukatsovits János és Rimóczy László asztalosmesterek és Müller József kárpitosmester készítettek.

Végül a negyedik szoba Maróti Géának zeneszobája, mely a milánói kiállításon elpusztult hasonló interieur mintájára készült. Ezt annak idején behatóan ismertettük (I. M. I. 1906. V. füzet). A különbség a Milánóban elégett és a most látható szoba között az, hogy az első szoba elípszis alakú volt, a mostaninak alakja pedig kör. A tömített tölgyfából készült berendezésnek fő díszei az ornamentumként ható féمبرakásos, verses felírások. A kifogástalan, kiváló szakértelemmel készült asztalosmunka Kiss József budapesti asztalos műhelyét dicséri, a szintén jó kárpitos munka Pauncz és Kovács-tól való.

A bazárszerű csoport a Magyar Iparművészet legutóbbi karácsonyi kiállításán látható volt iparművészeti tárgyakból került ki; újak és hozzátelhetjük: kiválóan szépek Mattyasovszky Terikének terve után Ruzsinszky Béla pécsi műasztalostól készített faragványos, magyaros díszű gyermekbútorok és ládák.

A Műcsarnok alaprajzi elrendezését és homlokzatát Maróti Géza és Fischer József, belső kiképzését pedig Janszky Béla építőművész tervezte, aki az elrendezés munkáját is végezte.

A KIÁLLÍTÁSOK HÍREIT a bennünket egyébként is érdeklővel kezdjük. A thüringiai wartburgi dalnokversengés (Tannhäuser) és Szent Erzsébet születésének het százados évfordulójának ünnepével kapcsolatosan művészeti kiállítás is lesz Eisenachban, amelyen Szent Erzsébet idejétől kezdve a középkor végéig terjedő időből való német művészeti emlékek gyűjteménye kerül bemutatásra. A kiállítást a thüringiai múzeumban tartják, rendezője a thüringiai műemlékek konzervátora, G. Vosz tanár, aki ebben a keretben a német Iovagvilág és középkor világát, művészetét és költészetét mutatja be. — A műemlékek megismerésének és ismertetésének új módját alkalmazzák legújabbban a perugiai kiállításon (amely május 1-től novemberig tart). Perugiából ugyanis naponta egy kényelmes autóbussz indítanak művészi körútra s azon így elég gyorsan, máskülömben pedig nehezen elérhető művészeti érdekes városok és fészkek, mint: Urbino, Foligno, Gubbio, Assisi és mások érintetnek. Az úti program hetenként változik. A kalauzólást az emlékművek hivatalos gondozói, az inspektorik végzik; s így e legmodernebb utazások vagy kirándulások igen jutalmazók. Mindenestre követésre méltó példa. — Grazban jelenleg magángyűjtemények régi műveinek kiállítása látható. A tárgyak 1850-nél régibb keletűek; vannak festmények, plasztikai tárgyak, miniatűrök és ipari tárgyak. — München városa, amelynek nagy iparművészeti kiállítása kettő volt: 1876-ban és 1888-ban, a jövő évben, tehát 1908-ban újra egy nagyszabású általános mű- és iparkiállítással jelenik meg a kiállítások versenyerén. A kiállítás felöleli az alkalmazott művészetet, művészi ipart, gyáripart, kereskedést és beszámolója lesz a városnak mai kulturális állapotáról. — Aachenben az ősszel (augusztus 15-től szeptember végéig) az ottani iparkiállítással kapcsolatosan a Suermondt-múzeumban a keresztény művészet külön kiállítása lesz. A régi templomi művészetet kívül a főszűly az újabb templomi művészet érdekén van, s a cél az, hogy a bemutatások az ottani iparos világ serkentésére szolgáljanak. — Drezdából az ottani kertészeti kiállítás alkalmából azt írják, hogy a modern törekvések dacára művészi tekintetben visszatetsztést okozott tárgyakat lehetett látni nagy számban; s ezért kívánatos, hogy a jövőben egyoldalú kertészeti, tehát növénytermelőkiállítások ne tartassanak, másrészt pedig a művészek, kiállításait alkalmával a kertészeten és a növényzetnek művészi felhasználását lehetőleg elősegítsék és jó példát mutassanak. — Berlinben az iparművészeti múzeum nagy udvarában régi és új előzet és színes papírminták kiállítása nyílt meg. Vagy ezer példán a technika fejlődése a XVII. századtól a legújabb időkig be van mutatva. A kiállításon a régi művészet diadalmaszkodott a modern fölött, amennyiben, bár a tizenkilencedik század a régi technikákat iparilag kihasználta és gépmunkával technikailag tökéletesítette, de a technikai haladás közben a művészet szenvedett. A mai nap művészei és iparosa megint a régi eljárásokat és mustrákat elevenítik föl, még pedig sikerrel. — Bécsben az iparművészeti múzeumban régi arany és ezüst ötvöstárgyak kiállítását rendezték. — Strassburgban a kiállításnak egy külön nemét tervezik.

Az 1910-ben rendezendő kiállítás, nem valami elzárt külön helyen kapva helyet, hanem az egész város, egyetemével, múzeumaival, iskoláival, utcáival, gyáraival, kereskedéseivel egyaránt szolgálja a kiállítás keretét. A gondolat egészen új és kétségtelenül vonzó; csakis a kivétele okoz nehézséget. — Amsterdamban a jövő 1908-ik évre művészeti és iparkiállítás terveznek, amelyen a lakásépítéssel és lakásberendezés egész ügye kerül bemutatásra. A kiállításon azonban nem alkalmi épületek fognak szerepelni, hanem Amsterdamban erre a célra szolgáló külön és új területen állandó és a városszabályozás tervébe illeszkedő épületek (lakások a legváltozatosabb formában), és mindez úgy gazdasági, mint egészségügyi tekintetben mintaszerű berendezéssel. — Zürichben nemzetközi fényképképzés volt az iparművészeti múzeumban (június végéig tartott), ahol amerikaiak, németek, franciák, angolok, olaszok, svájciak, osztrákok és magyar kiállítók vettek részt.

PÁLYÁZATOK.

A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI ISKOLA NÖVENDEKEINEK ÉVVÉGI PÁLYÁZATAI. Mint már az előbbi években, úgy ez idén is iskolánk működéséről e folyóirat keretén belül — a lehetőséghez mérten — beszámolni törekszünk.

Tesszük ezt többféle okból.

Először: hogy az érdekeltek működésünk szelleméről és az elért eredményekről tudomást vehessenek, miáltal növendékeink alkalmaztatását, s így boldogulását lehetőleg elősegítsük. Másodsor: hogy reális alapot nyújtsunk működésünk esetleges bírálatához. Harmadsor: hogy a nyilvánosság szemelőtt tartásával növendékeinket mentől intenzívebb munkára serkentsük.

A pályázati munkák a fentebbi célokat különösen szolgálják, amennyiben úgy azok tervezése, valamint kivétele teljesen a tanár befolyása nélkül történik.

E pályázatok céljuknál és jellegükénél fogva kétfélék.

Az egyik az úgynevezett képesítői, amelyben azon végző növendékek vesznek részt, akik oklevélre tartanak igényt. A másik pedig, amelyben — szakok szerint — a három szakosztály növendékei együttesen vesznek részt.

Az előbbi idő tartama 3 hónap, mely idő alatt egy nagyobb szabású feladat — a pályázók teljes elszigeteltsége mellett — egységesen oldandó meg, vagyis hogy úgy a tervezésben, valamint a kivételben lehetőleg egyenértékű legyen.

Az utóbbi pályázatnak időtartama négy hét, a bírálat súlypontja pedig inkább a tervezésen van. Volt még egy együttes pályázata az összes szakosztályok növendékeinek és pedig az alakrajzból. Ennek időtartama két hét, amely idő alatt egy fej és egy akt rajzolendő. A bírálat itt kiterjeszkedik úgy a felfogásra, valamint a kivételre.

A pályamunkák egy részét közöljük.

P. S.

PÁLYÁZAT BEKÖTÉSI TÁBLÁRA. A Magyar Iparművészeti Társulat Erdélyi Mór, mint a M. kir. Államvasutak által közrebocsátandó »Magyarország« című díszmű kiadvállalkozója megbízásából a következő pályázatot hirdeti:

1. Tervezzenek vászonnal borított bekötési táblát a »Magyarország« című mű részére, mely magában foglalja hazánk képes leírását.

2. A bekötési tábla rajza 27 cm. széles, 37 cm. magas legyen; megrajzolandó a könyv háta (vastagsága) is, mely 3 cm. széles.

3. A kívánt bekötési táblán Magyarország nagy címerét és a könyv címét: »Magyarország« kell feltüntetni; kívánatos, hogy a tervezők a díszítés alkalmazásában a szertelenségektől tartózkodjanak s inkább egyszerűségre törekedjenek.

4. A tervezetben 2—3 színt használhat a tervező; egyik szín helyett arany is alkalmazható.

5. A tervezet hatásának megítélhetése végett legcélszerűbb, ha a tervezők papíros helyett mindjárt olyan vászonra megrajzolják, illetőleg megfestik pályamunkájukat, amely vásznat a végleges elkészítésnél alkalmazni akarnak. Vászonmunkákat, illetőleg a pályamű elkészítéséhez szükséges megfelelő nagyságú vászonlapokat díjtalanul bocsát a pályázók rendelkezésére Gottermayer Nándor kir. udv. könyvkötő (Budapest, IV. ker., Királyi Pál-utca 5.), ha őt e részben megkeresik.

6. Csakis teljesen befejezett, közvetlenül felhasználható pályaművek jöhetnek figyelembe; ennél fogva vázlatok és felületesen kidolgozott munkák a pályadíjat nem kaphatják.

7. Pályázaton csakis magyar állampolgár vehet részt.

8. A pályázat föltételeinek és a jogos művészi igényeknek megfelelő pályaművek díjazására 3 pályadíj tüzetik ki és pedig egy I. 300 koronás és két II. 100—100 koronás pályadíj.

9. A pályázat hirdetője fenntartja magának a jogot, hogy a pályadíjat jutalmazott művek bármelyikét a végleges kivétel alapjául elfogadhassa; az e célra elfogadott mű szerzője köteles — külön díjazás nélkül — a pályadíj fejében a mű francia, angol és német címét is megrajzolni, mely az illető idegennyelvű kiadásoknál »Magyarország« cím helyén alkalmazandó.

10. A pályadíjjal jutalmazott művek korlátlan tulajdonjoga, beleértve a sokszorosítási jogot is, a mű kiadvállalkozóját illeti meg.

11. A pályázat f. évi szeptember 9-én déli 12 óra-
kor jár le. Ezidőre a pályaműveket be kell küldeni a Magyar Iparművészeti Társulat titkári hivatalába (IX., Üllői-út 33—37.).

12. A pályázat bíráló-bizottsága hét tagból áll; elnökét és három tagját a Magyar Iparművészeti Társulat küldi ki, tagjai ezeken kívül Marx János min. tanácsos, a Máv. elnökigazgatója, Kalina Albert Máv. felügyelő és Erdélyi Mór.

13. Pályázni lehet névvel vagy jelíggel levéllel.